

Poštovani članovi Društva prijatelja glagoljice!

Najavljujemo ljetnu stanku. Idući broj izlazi krajem rujna. Svim glagoljašima i prijateljima glagoljice želimo da se dobro odmore, u nadi da za svoje omiljene Novosti neće zaboraviti poslati poneki prilog, vijest, zanimljivost ili ljetnu dogodovštinu vezanu uz glagoljicu. Pozivamo vas da tijekom ljeta širom otvorite oči i fotografirate glagoljična slova, riječi ili natpise koje opazite na neočekivanim mjestima.

U zaglavlje ovog broja stavljamo sliku Matka Trebotića s glagoljičnim natpisom *Anjeli* snimljenu u kancelariji jednog zagrebačkog javnobilježničkog ureda. I tako smo, sasvim neočekivano, počeli s ciklusom *Glagoljica gdje je (ne)očekujemo*.

Osvrt na događanja u prethodnom mjesecu

Koncem svibnja na glavnom zagrebačkom trgu održana je manifestacija 16. Markov sajam – festival starih zanata. Među brojnim izlagačima isticao se samostalni likovni umjetnik Mario Sokolić koji tehnikom hladnog kovanja, uz pomoć dvanaest kilograma teškog čekića, izrađuje suvenire vezane uz hrvatsku povijest: medaljone s likovima hrvatskih velikana, znamenitosti, svetaca, grbove i dr. Također glagoljicom gravira medaljone, kovanice i narukvice. Želimo mu puno uspjeha i čestitamo na tako originalnom načinu čuvanja tradicije.

U okviru književnih večeri četvrtkom u Hrvatskom katoličkom društvu sv. Jeronima, dana 2. lipnja prof. dr. sc. Alojz Jembrih održao je zanimljivo predavanje pod nazivom *Juraj Slavonac/Slovinac – profesor i poučavatelj glagoljice na Sorboni u 15. stoljeću*. Predavanje je održano povodom 600. obljetnice smrti Jurja Slovinca (umro je 6. svibnja 1416. godine), glagoljaša i latinista, duhovnog pisca i profesora bogoslovije na znamenitom pariškom sveučilištu Sorboni, a potom u crkvenoj službi u gradu Toursu, promotora hrvatske kulture u Francuskoj. Juraj je u kodeks

Komentara psalama sv. Jeronima, koji se čuva u gradskoj knjižnici u Toursu (Ms 95), na slobodnim listovima 75v-77v ispisao glagoljičnu azbuku i na njoj napisao osnovne liturgijske tekstove i molitve tadašnjega katekizma. U tome zapisu on glagoljicu naziva hrvatskim pismom (*Istud alphabetum est Chrawaticum*). Njezin nastanak vezao je uz sv. Jeronima te je u oporuci izrazio želju da se misa zadušnica za njega održava upravo nakon blagdana sv. Jeronima koji pada 30. rujna. Održavanje misa za Jurja Slovinca u Hrvatskoj potaknulo je Društvo prijatelja glagoljice iz Zagreba. Svete mise se od 2010. godine u zagrebačkoj katedrali održavaju 1. listopada, a tako će biti i ove jeseni.

Redovna mjesečna tribina Društva održana je u srijedu, 8. lipnja, u Dvorani II Nadbiskupijskoga pastoralnog instituta, Kaptol 29 a. Odgovor na pitanje sadržano u nazivu predavanja, *Kako danas interpretirati srednjovjekovnu glazbu iz hrvatskih izvora*, dala nam je gošća, doc. dr. sc. Katarina Livljanić, međunarodno priznata stručnjakinja za srednjovjekovnu glazbu i umjetnička voditeljica jednog od najboljih svjetskih ansambala za srednjovjekovnu glazbu *Dialogos*. Predavačica je u prvom dijelu predavanja navela neke od izvora hrvatske srednjovjekovne glazbe iz latinske i glagoljaške tradicije ukazujući na njihove specifičnosti, kao i na pitanja koja postavljaju pred izvođače. U drugom dijelu predavanja govorila je o glazbenom radu ansambla *Dialogos*, te pokazala u kojoj su mjeri hrvatski srednjovjekovni izvori nazočni u koncertnim programima koje ansambl *Dialogos* izvodi od 1997. na najvažnijim svjetskim pozornicama, poprativši svoje izlaganje glazbenim snimkama.

Dana 14. lipnja u Knjižnici i čitaonici Bogdana Ogrizovića u Zagrebu održano je predstavljanje knjige *Iljadaletie na hrvatskoto glagolaštvo*, makedonskog izdanja knjige *Tisućljeće hrvatskog glagoljaštva* akademika Eduarda Hercigonje. Knjigu su predstavili akademkinja Anica Nazor kraćim izlaganjem o glagoljici općenito, a posebno u hrvatskim kra-

jevima te akademik Stjepan Damjanović koji je nazočne upoznao s ogromnim doprinosom autora knjige hrvatskom glagoljstvu. Promociju je organizirala Makedonska akademija nauka i umjetnosti, a o hrvatsko-makedonskim vezama govorio je g. Nikola Demnjev. Bilo je zanimljivo podsjetiti se da su prije tisuću godina hrvatski i makedonski narod imali zajedničko pismo.

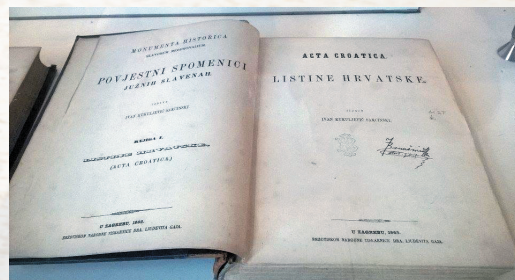
Sredinom lipnja u auli Rektorata Sveučilišta u Zagrebu predstavljeno je djelo *Novi testament, II. dio, 1563.: latinički prijevise glagoljskog izvornika* – knjiga koja donosi latiničku transliteraciju II. dijela glagoljskoga Novoga testamenta koji je, izvorno, u dva toma, tiskan u Urachu pokraj Tübingena 1562. i 1563. godine u tri tisuće primjeraka, od čega su dvije tisuće bile otisnute na glagoljici, a tisuću primjeraka na ćirilici. Najveću ulogu u izdavanju ovog djela imali su prevoditelji Stipan Konzul Istranin, protestantski svećenik rodom iz Buzeta, i hrvatski protestantski pisac Anton Dalmatin, podrijetlom iz Hrvatskog primorja.

Novi testament bio je prvi cjeloviti prijevod Novoga zavjeta na hrvatski jezik, otisnut za široku uporabu. Sada je dostupan i široj publici, a ne samo poznavateljima glagoljičnoga i ćirilalnoga pisma te stoga predstavlja sastavni i nezaobilazni dio hrvatske kulture i identiteta.

Posebno smo ponosni na novi projekt Društva ostvaren u suradnji MPZ Baščina s Udrugom glagoljaša Zadar: *Festival zborne duhovne glazbe i glagoljaškog pjevanja*. Mješoviti pjevački zbor Baščina našega Društva održao je u petak, 17. lipnja, u Muzeju Mimara, *Svečani koncert glagoljaških napjeva i skladbi Anđelka Klobučara povodom skladateljeva 85. rođendana*. Naredne večeri u Ninu, u Župnoj crkvi sv. Anselma, održan je *Koncert pučkih pivača povodom 500. obljetnice ukazanja Gospe od Zečeva* na kojem su nastupili pučki pivači iz Radovina, Privlake, Murtera, Posedarja i Zbor župe sv. Lovre iz mjesta Kali na Ugljanu. Suorganizatori su Festivala Nadbiskupsko bogoslovno sjemenište i Nadbiskupijski pastoralni institut iz Zagreba, te Župni ured Nin i Turistička zajednica Grada Nina.

Ne možemo ne spomenuti izložbu održanu povodom 200. obljetnice rođenja Ivana Kukuljevića Sakcinskog u ulaznom prostoru Knjižnice grada Zagreba na Starčevićevom trgu. Prostor nam ne dozvoljava čak niti nabrojati sve interese i polja djelovanja ovog hrvatskog velikana pa ćemo se ograničiti samo na njegovo višegodišnje zauzimanje za čitanje Baščanske ploče te stvaranje i objavljivanje 1863. godine znamenitog djela *Hrvatske listine (Acta croatica)* – zbirke hrvatskih srednjovjekovnih javnih i privatnopravnih dokumenata nastalih od početka XII. do kraja XVI. stoljeća, otisnutih uglavnom glagoljicom i manjim dijelom latinicom, pisanih na narodnom jeziku, a koje su nam dragocjene za proučavanje hrvatske srednjovjekovne prošlosti i povijesti hrvatskoga jezika.

Staroslavenski institut, pod pokroviteljstvom HAZU-a, organizirao je od 29. lipnja do 1. srpnja 2016. godine u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu, Kaptol 29 a, međunarodni znanstveno-stručni skup *Crkvenoslavenska i hrvatska povijesna leksikografija*. Na skupu je sudjelovalo četrdesetak predavača iz deset europskih zemalja. Uz znanstvena i stručna izlaganja u okviru skupa održan je okrugli stol *Akademski status i vrednovanje znanstvene leksikografije*, susret Međunarodne komisije za crkvenoslavenske rječnike te promocija najnovijih izdanja Staroslavenskog instituta.

Bliži se još jedan datum koji moramo spomenuti – prije 160 godina rođen je Nikola Tesla, jedan od najvećih znanstvenika i izumitelja u povijesti čovječanstva. Različiti izvori različito navode datum njegovog rođenja: negdje je to 9. srpnja, a negdje 10. srpnja. Rješenje zagonetke dao nam je sam Tesla u izvrsnoj autobiografskoj knjizi *Moji pronalasci/My Inventions* koju je prošle godine objavila nakladnička kuća Znanje d.o.o. Tesla je rođen točno u ponoć između 9. i 10. srpnja 1856. godine.

Sjećanja jednog sjemeništara

setih godina prošloga stoljeća.

Donosimo ulomke pisma koje nam je poslao prijatelj Društva, gospodin H.D. koji se živo sjeća svojih gimnazijskih dana provedenih u Pazinu u Istri, pedesetih godina prošloga stoljeća.

..... u doba mojeg gimnazijskog (sjemenišnog, klasičnog) školovanja moglo se naletjeti na pokojeg istarskog svećenika-glagoljaša koji je još uvijek misio na starocrkvenoslavenskom. U misalu iz kojeg je taj glagoljaš čitao nalazila su se dva stupca: na glagoljici i na latinici. Kako sam u to doba vrlo često ministrirao, dopao me Božo Milanović, nakon Jurja Dobrile svakako najveći hrvatski istarski domoljub.

Misa bi započinjala: *Va ime Otca i Sina i Duha Svetago. Vnidu k oltaru božju.*

Odgovor: *K Bogu veselećumu junost moju!* ili latinski: *Introibo ad altare Dei, ad Deum qui laetificat juventutem meam.*

Još se sjećam svojih sjemenišnih profesora, mahom krčkih franjevaca – glagoljaša, sve iznimnih ljudi, znalaca, erudita, odgojitelja... Moram navesti neke od njih:

– o. Teofil Velnić, OFM, prof. latinskog, esperantist, poznavatelj ljudske duše, bio nam je kao otac, puno više od profesora. Iako je vječno pio neku svoju ljekariju od mlijeka i češnjaka, pa bi u ispovjedaonici nesnosno zaudaralo po češnjaku, svi su ipak njemu hrlili, jer je bio božji čovjek divne duše.

– o. Andrija Bonifačić, OFM, matematičar i nenadmašni eksperimentator fizike, pravi dobroćudni fratar kojemu smo znali priuštiti i sitni požar i eksploziju s kemikalijama.

– o. Berard Barčić, OFM, veliki prirodnjak, bio je i general reda u Rimu; umro je početkom svibnja ove godine u 106. godini života. Kad smo ga prije nekoliko godina posjetili, prigodom 45. obljetnice mature, pokazao nam je svoju *crnu knjižicu* s našim imenima, ocjenama i komentarima iz onog vremena.

– o. Serafin Mičić, CONV, 'crni fratar', trećoredac, pjesnička duša, otvarao nam je oči književnošću i poezijom. *Aureole* je naziv njegove knjige pjesama.

– o. Vinko Fugošić, OFM, franjevac niska rasta, umjetnik, slikar, učio nas je svojem pristupu umjetnosti. Sjećam se da smo jedne školske godine cijelu godinu crtali samo Bašćansku ploču

Završavajući ovu zabavnu povijesno-glagoljašku crticu, imajući u vidu da su Hrvati davno prije svih naroda imali svoj crkvenoslavenski jezik, *dostojno je i pravedno* prikupiti sjećanja iz prve ruke i podijeliti ih s ljubiteljima glagoljice i poštovateljima naše baštine.

Čestitke našim članovima i prijateljima Društva

svibnja dodijelilo Hrvatsko društvo skladatelja.

Iako nema izravne veze s glagoljicom, želimo spomenuti dobitnike godišnjih nagrada koje je koncem

To su, između ostalih, g. Živko Ključec, naš član, skladatelj, kontrabasist, pedagog i melograf, a nagradu *Franjo Ksaver Kuhač* za autorsko stvaralaštvo na temeljima tradicijske glazbe dobio je za zbirku *Stare pisme s ušća Neretve* koja sadrži 43 zapisa i obrade tradicijskih napjeva. Temeljna svrha i vrijednost ove zbirke leži u činjenici da su pjesme koje su se pjevale i prenosile pjevanjem sada stručno zabilježene i otete zaboravu.

Drugi dobitnik je dr. sc. don Miho Demović kojega smo imali čast i zadovoljstvo poslušati kao gosta naše redovne tribine u ožujku. Don Miho je dobitnik nagrade za glazbenu publicistiku i muzikologiju za knjigu *Glazba i glazbenici na području bivše Dubrovačke Republike za vrijeme austrijske uprave (1814.–1918.)*, značajni znanstveni doprinos poznavanju dubrovačke glazbene prošlosti u obrađivanom razdoblju, kao i obogaćenje hrvatske glazbene znanosti općenito.

Od srca im čestitamo i želimo puno uspjeha u životu i radu!

Podsjetnik članovima

Molimo sve članove koji još nisu uplatili članarinu za tekuću godinu da to učine. Godišnja članarina iznosi 100 kn, a za učenike, studente, umirovljenike i nezaposlene 30 kn. Uplate možete izvršiti putem opće uplatnice ili internetom na račun Društva: IBAN: HR4023600001101379457, OIB: 14609641644. Zahvaljujemo!

Hvala na pozornosti.

Srdačno vas pozdravlja Mirna Lipovac, urednica Novosti.